

Besöksrapport

Häktet Kristianstad

Inspektion inom ramen för Opcatverksamheten
Februari 2026

BESÖKSRAPPORT

Datum
2026-05-08

Dnr
O 4-2026

Sid
1 (11)

Opcat-inspektion av Kriminalvården, häktet Kristianstad, den 10 och 11 februari 2026

Inledning

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, Opcat-verksamheten.

Opcat är den engelska förkortningen av tilläggsprotokollet till FN:s konvention mot tortyr (Optional Protocol to the Convention against Torture). Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige har JO tilldelats detta uppdrag. Information om JO:s Opcat-verksamhet finns på JO:s webbplats.

På uppdrag av justitieombudsmannen Katarina Pahlsson genomförde Opcat-enheten en inspektion av Kriminalvården, häktet Kristianstad den 10 och 11 februari 2026. Inspektionen var inriktad på de intagnas möjligheter att dagligen komma ut ur cellen och omfattade följande frågor.

- Den fysiska miljön: Hur ser de fysiska förutsättningarna ut för vistelse utanför cellen?
- Innehållet i de intagnas tid utanför cellen: Vad består tiden utanför cellen av?
- Personalens bemanning och bemötande: Är personalen bemannad för att kunna hantera frågor om de intagnas möjligheter att komma ut ur cell och hur bemöts de intagna gällande dessa frågor?

Bakgrund

Sverige har återkommande fått kritik för att de intagna i svenska häkten blir isolerade. Bland annat har flera FN-kommittéer, t.ex. Committee against Torture (CAT), som övervakar hur Sverige lever upp till förpliktelserna enligt konventionen mot tortyr, påtalat att Sverige måste vidta åtgärder för att förebygga de negativa effekter som långvarig isolering kan innebära, särskilt för unga intagna. Svenska myndigheter har vidare t.ex. uppmanats att säkerställa att samtliga intagna ges möjlighet att tillbringa en skälig del av dagen utanför cellen och att de då kan utöva meningsfulla aktiviteter av skiftande slag. JO har följt dessa frågor under flera år.¹

---

¹ Se t.ex. rapport från Opcat-enheten 2020 Tema isolering av intagna i häkte, ärendena O 21-2023 och O 23-2023 samt CAT:s senaste granskning av Sverige 2021, CAT/C/SWE/CO/8, p. 8, 16(a) och 16(b).

Det är mot denna bakgrund den aktuella inspektionen har genomförts. Det som närmare granskades var vilka möjligheter de häktade som är placerade på restriktionsavdelningar har att komma ut ur cellen och vad denna tid består av. Kartläggningen har innefattat de fysiska förutsättningarna för att de intagna ska kunna komma ut ur cellen, hur personalens bemanning påverkar dessa frågor samt hur personalen bemöter de intagna. Särskild vikt har lagts vid förhållandena för frihetsberövade barn, dvs. intagna som är under 18 år.

Häkteslagen reglerar de intagnas möjligheter att komma ut ur cellen. Där framgår i korthet att en intagen ska beredas lämplig sysselsättning om det är möjligt, få tillfälle att vistas utomhus minst en timme varje dag om det inte finns synnerliga skäl mot det, ges möjlighet att på lämpligt sätt ägna sig åt förströelse samt få ta emot besök och ha elektronisk kommunikation med en annan person i den utsträckning som lämpligen kan ske. Det är särskilt lagreglerat vad som gäller för barns mellanmänskliga kontakter. Den som är under arton år och som är häktad och intagen i häkte har således rätt att vistas med personal eller någon annan minst fyra timmar varje dag. Kontakterna ska vara isoleringsbrytande, vilket innebär att de ska vara meningsfulla.²

Därutöver finns vissa internationella regler och normer som Kriminalvården måste beakta. Både FN och Europarådet har antagit särskilda regler för behandlingen av frihetsberövade personer (de s.k. Mandelareglerna respektive de europeiska fängelsereglerna). Reglerna är inte bindande, men de har en principiellt viktig betydelse då de ska vägleda medlemsstaterna och deras myndigheter. Av särskilt intresse i sammanhanget är att en intagen enligt Mandelareglerna anses vara isolerad om han eller hon vistas i ensamhet under mer än 22 timmar per dygn. En intagen anses långvarigt isolerad om han eller hon vistas under sådana förhållanden i en period som överstiger 15 dagar.³

Europarådets kommitté mot tortyr, CPT⁴, gör regelbundna besök i rådets medlemsstater och ger rekommendationer till respektive land som ska förbättra situationen för frihetsberövade personer. CPT publicerar även mer generella uttalanden om tematiska frågor, bl.a. i särskilda standarder och i årsrapporter. Dessa rekommendationer och uttalanden är inte heller bindande men har en stor tyngd och är också vägledande för medlemsstaterna. Det kan särskilt noteras att en målsättning enligt CPT bör vara att alla intagna ska ges möjlighet att tillbringa åtminstone åtta timmar per dag utanför sin cell.⁵

---

² Se 2 kap. 5 a-8 §§ och 3 kap. 1 och 4 §§ häkteslagen (2010:611).

³ Se Mandelareglerna, regel 44.

⁴ European Committee for the Prevention of Torture and Inhumane or Degrading Treatment or Punishment.

⁵ Se t.ex. CPT/Inf(2021) 20, p. 40.

Häktet Kristianstad

Häktet Kristianstad är ett häkte med platser för intagna både med och utan restriktioner. Enligt Kriminalvårdens beslut om antal platser vid anstalter och häkten per den 1 januari 2026 har häktet 149 antal platser, varav 104 platser är avsedda för intagna med restriktioner. Vid inspektionen var nio celler dubbelbelagda.

Häktet är uppdelat i en ny och en gammal del. Den nya delen är nybyggd och stod färdig under år 2024. Den gamla delen är från 1976. I häktets nya del finns en gemensamhetsavdelning och en kombinationsavdelning för intagna både med och utan restriktioner. Övriga avdelningar är avsedda för intagna med restriktioner. I häktets gamla del vistas intagna både med och utan restriktioner, men det saknas gemensamhetslokaler. Om inte annat anges är det förhållanden i häktets nya del som tas upp i det följande.

lakttagelser, konsekvenser och risker samt JO:s rekommendationer

Den fysiska miljön

lakttagelser

Cellerna är fördelade på två våningsplan där varje plan är uppdelat i fyra avdelningar. Avdelningarna är utformade på samma sätt. Förutom cellerna och vissa gemensamma ytor finns dusch och samtalsrum. Det finns även två aktivitetsrum som används för isoleringsbrytande åtgärder (IBÅ). Det ena aktivitetsrummet är utrustat med ett bordtennisbord och det andra är inrett med bord och sittmöbler. På vissa avdelningar finns även några sällskapsspel i aktivitetsrummet. Härutöver finns ett motionsrum med några maskiner för konditionsträning och en för styrketräning av benen. Några intagna uppgav att det inte fanns tillräckligt att göra i dessa.

Ett våningsplan utgör ett s.k. aktivitetsplan, som används för både vistelse i gemensamhet och för IBÅ-verksamhet. På detta plan finns också två stora arbetsdriftslokaler, som dock – efter ett centralt fattat beslut inom Kriminalvården om att häkten inte längre ska ha arbetsdrift – inte utnyttjas som arbetsdrift utan istället för andra aktiviteter. Det finns ett kök för bakning och matlagning samt ett tvätteri där två intagna åt gången kan sköta tvätt. Utanför tvätteriet finns en skolmiljö med en sal och några mindre rum där studier kan bedrivas. Det finns även en bollhall och en större motionslokal. Den större motionslokalen är ljus med flera fönster och är utrustad med både konditions- och styrkemaskiner av olika slag. Den stora motionslokalen och bollhallen är i stor utsträckning uppbokade för intagna som vistas i gemensamhet.

Samtliga beskrivna lokaler är fräscha och målade i ljusa färger.

Rastgårdarna är mellan ca 30 och 57 kvm och inredda med färgglada mattor med värmeslingor för att undvika snöbildning. De uppgavs vara utformade för att inbjuda till basket, fotboll eller andra aktiviteter. Någon utrustning för detta ändamål, t.ex. basketkorgar, har däremot inte installerats. Det finns en bänk att sitta

på. Några intagna uppgav att det inte finns något att göra på rastgården. Personal uppgav även att de intagna klagar på att rastgårdarna är små och att det inte går att se ut. JO:s medarbetare kunde konstatera att endast den som är lång, eller står på bänken på rastgården, kan se ut över omgivningen. Rastgårdarna är utformade så att solljus kan släppas in. De intagna har tillgång till en tunn vindjacka. Enligt ledningen har vinterjackor utgått ur Kriminalvårdens sortiment. Några intagna uppgav att de avböjer utomhusvistelse p.g.a. kylan och för att det inte finns ändamålsenliga kläder. Även personal uppgav att intagna klagar på att de fryser.

I häktets gamla del finns tre rum avsedda för IBÅ-verksamhet. Dessa har fönster och är utrustade med spel, böcker och material för att rita eller måla. Ett av rummen har ett stort fotbollsspel och i ett annat finns TV-spel och pingisbord. Det finns även två motionsrum, ett mindre och ett större. I det större finns utrustning för både konditions- och styrketräning. I båda finns fönster. Enligt uppgift från personal i häktets gamla del finns en brist på lokaler för IBÅ-verksamhet. JO:s medarbetare uppfattade lokalerna i häktets gamla del som mycket slitna, men ändå familjära.

Det finns två rastgårdar i häktets gamla del som är utformade så att solljus kan släppas in och det går också att se ut över omgivningen. De är utrustade med en bänk att sitta på. Rastgårdarna ger ett slitet intryck. De intagna får låna äldre vinterjackor och för den som önskar finns även träskor att låna om man inte vill blöta ner sina egna skor. De intagna tillfrågas varje dag om de vill komma ut på rastgården.

Konsekvenser och risker

Möjligheten att dagligen vistas utomhus är central för en person som återstående tid av dygnet är inlåst inomhus.⁶ Det är därför bekymmersamt att intagna väljer att avstå från utevistelsen på grund av de inte får tillräckligt varma jackor vid kallt väder. Att under en längre tid inte få frisk luft och inget ordentligt dagsljus riskerar att påverka de intagnas välmående och kan få konsekvenser för deras psykiska och fysiska hälsa.

Ett viktigt syfte med utomhusvistelse är möjligheten till motion.⁷ Det är därför glädjande att häktet har stora rastgårdar. För att intagna ska ha möjlighet till motion och aktivitet utomhus behöver dock rastgårdarna ha utrustning för detta. Om det inte finns något att göra på rastgården riskerar det att avhålla de intagna från att vistas där. Det är anmärkningsvärt att utformningen av flera rastgårdar i häktets nybyggda del gör att endast långa personer kan se ut över och betrakta

---

⁶ Se Mandelareglerna, regel 23 och europeiska fängelsereglerna, regel 27.

⁷ Se Mandelareglerna, regel 23, europeiska fängelsereglerna, regel 27(1)-(2) och CPT/Inf(2017) 5-part, p. 58 och p.69.

omgivningarna på ett naturligt sätt, i synnerhet som den möjligheten får anses vara värdefull för måendet.⁸

Liknande argument gör sig gällande avseende motionsrummen på avdelningarna. Det är bra att de har utrustning för konditionsträning och någon form av styrketräning, men en bristande variation kan medföra att intagna avstår från att gå dit.

En grundläggande förutsättning för att kunna bedriva ett isoleringsbrytande arbete är att det finns ändamålsenliga lokaler för den verksamheten. Samtidigt är det en utmaning för Kriminalvården att utforma lokalerna på ett sådant sätt att de passar både barn och vuxna och intagna med olika behov samtidigt som säkerheten upprätthålls. Aktivitetsrummen på avdelningarna är emellertid sparsamt inredda. I ett finns endast ett bordtennisbord och det andra är utformat som ett samtalsrum. Eftersom det finns väldigt lite att göra kan det därför finnas en risk för att intagna avstår från att vistas där. Aktivitetsrummet med bordtennisbordet är t.ex. svårt att nyttja till något annat än bordtennis. Att det fanns en brist på lokaler för IBÅ-verksamhet i häktets gamla byggnad utgör naturligtvis ett hinder för att intagna placerade i den delen ska kunna erbjudas IBÅ.

JO:s rekommendationer

JO rekommenderar Kriminalvården att säkerställa

- att alla intagna får tillgång till vinterkläder,
- att den fysiska miljön på rastgårdarna ger intagna möjlighet att motionera eller utöva annan fysisk aktivitet och att se ut över omgivningarna,
- att lokaler som används för IBÅ utformas så att de inbjuder till aktivitet av olika slag,
- att motionsrummen förses med utrustning för allsidig styrketräning, och
- att hela häktet har tillgång till tillräckliga lokaler för IBÅ-verksamhet.

Innehållet i de intagnas tid utanför cellen

lakttagelser

En stor del av tiden utanför cellen spenderas i ensamhet. Det gäller i huvudsak vistelse på rastgården och i motionsrum. Om en intagen delar cell eller har samsittning med en annan intagen kan vistelsen i motionsrummet och på rastgården ske tillsammans med denne. Vid tidpunkten för inspektionen fanns det fem samsittningspar, varav ett par var barn, och därtill fyra par i häktes gamla del. Det fanns inte någon restriktionsgrupp i häktet.

Varje dag erbjuds samtliga intagna att komma ut på rastgården och de får välja om de vill vara ute i 30 eller 60 minuter. JO:s medarbetare talade med intagna som regelbundet tackar nej till promenad, bl.a. för att de är ledsna och saknar friheten.

---

⁸ Se CPT/Inf(2021) 20, p. 36 och CPT/Inf(2016) 1, p. 63.

De hade därför inte varit ute på länge. Varannan dag erbjuds de intagna att träna i motionsrummet i 30–40 minuter och att duscha.

Tiden utanför cellen som spenderas tillsammans med någon annan sker huvudsakligen inom IBÅ-verksamheten, där intagna barn prioriteras. För majoriteten av intagna spenderas tiden i IBÅ tillsammans med personal. De aktiviteter som erbjuds i IBÅ-verksamheten är framförallt sällskapsspel, bordtennis och samtal med personal. Vissa intagna har fått sy väskor, göra armband eller lära sig spela gitarr. En i personalen arbetar även med strukturerade samtal. Aktiviteterna kan genomföras antingen i aktivitetsrummen på avdelningarna eller i arbetsdriftslokaler på aktivitetsplanet. På det planet finns möjlighet till träning i den stora motionslokalen eller i bollhallen eller att baka i köket. Det är emellertid i huvudsak barn som regelbundet erbjuds aktiviteter på aktivitetsplanet. Vuxna erbjuds aktiviteter, men endast mer sporadiskt när det finns möjlighet.

Det finns två typer av förtroendejobb som kan tilldelas vissa intagna. Det rör sig om att städa avdelningen och celler, vilket sker med stöd av personalen, eller att sköta tvätten på aktivitetsplanet tillsammans med den som man samsitter med.

De intagna kan även få ta emot besök av anhöriga eller av frivilligorganisationer och NAV-medarbetare (Nämnden för andlig vård, dit det finns präster, pastorer, diakoner och imamer knutna).

Barn samt vuxna i gymnasieålder får även studera med stöd av en pedagogisk handledare. Personal och intagna uppgav att studierna mest bedrivs i aktivitetsrummen på avdelningarna i form av att den pedagogiska handledaren förmedlar uppgifter från skolan och stöttar i att genomföra uppgifterna. Någon egentlig undervisning sker inte.

Häktet registrerar vilken isoleringsbrytande tid intagna barn får under varje dag i veckan genom att ett schema på celldörren fylls i och därefter förs uppgifterna in i häktesplanen. Klienthandläggarna gör veckovisa sammanställningar över IBÅ-tiden. Av IBÅ-sammanställningar och häktesplaner för barn som JO tagit del av framgår att de i och för sig erbjuds IBÅ i minst fyra timmar per dag, men också att de avstår i betydande utsträckning. Oftast rör det sig om att de inte vill delta alla timmar, och det är mer sällan ett barn avstår från att medverka all tid en viss dag. Häktet har resurser för att erbjuda alla intagna barn fyra timmar IBÅ per dag såvida inte antalet barn överstiger tio.

Någon närmare uppgift om i vilken utsträckning IBÅ kan erbjudas vuxna har inte gått att få fram, utöver uppgifter från den nationella mätningen som sker vid sju tillfällen per år. Av de häktesplaner för vuxna intagna som JO tagit del av framgår det att tiden de erbjuds IBÅ kan variera mellan ca tre gånger per vecka till en gång per månad (med borträknande av städning av eget rum i närvaro av personal, vilket har antecknats som IBÅ i häktesplanerna).

I de dokument som JO tagit del av framgår inte orsaken till att IBÅ avböjts, varken avseende barn eller vuxna. Personal förklarade att en vanlig orsak till att barn avstår IBÅ är att de är trötta. En vuxen intagen uppgav att han blivit tillfrågad om att spela spel men att han inte ville det, och att han inte visste om det fanns några andra aktiviteter. Enligt personalen arbetar de med att försöka motivera intagna som avböjer aktiviteter utanför cellen. Dialog förs också mellan klienthandläggare, verksamhetsstödjare och avdelningspersonal när det uppmärksammas att ett barn ofta tackar nej till IBÅ, i syfte att arbeta med motivation. I de häktesplaner som JO har granskat framgår inte om någon åtgärd för att motivera den intagna har vidtagits, varken avseende barn eller vuxna.

Konsekvenser och risker

Isolering riskerar att medföra allvarliga psykiska men ibland även fysiska skador. Negativa hälsoeffekter kan uppstå redan efter ett par dagars isolering och riskerna ökar med varje dag som isoleringen pågår.⁹ För intagna är isoleringsbrytande åtgärder av grundläggande betydelse för att motverka de negativa följderna av frihetsberövandet.

Vad gäller omfattningen av IBÅ-verksamheten är det positivt att barnen i regel erbjuds IBÅ minst fyra timmar per dag, under förutsättning att det inte finns fler än tio intagna som är barn. Uppgifterna måste dock bedömas utifrån att Kriminalvården anser att en isoleringsbrytande åtgärd kan omfatta sådant som egentligen inte innefattar en meningsfull mellanmänsklig kontakt, såsom rena miljöombyten. JO har t.ex. ifrågasatt att myndigheten i sådan tid räknar in företeelser som när en intagen deltar i polisförhör eller duschar.¹⁰ Det har vidare framkommit att intagna barn i stor utsträckning inte utnyttjar hela sin tid av IBÅ. Det föreligger därmed en risk för att även barn kan komma att bli isolerade.

Det är positivt att häktets personal försöker motivera intagna som avböjer IBÅ att ändå delta. Dessa motiveringsförsök framgick emellertid inte i de häktesplaner som JO granskat. Att orsakerna till att intagna avböjer IBÅ och de åtgärder som vidtas för att motivera inte dokumenteras och följs upp riskerar medföra att arbetet inte kan ske på ett strukturerat sätt. En följd av detta blir att ansvaret för att bryta isolering i praktiken överlämnas till den intagne.¹¹ Mot bakgrund av utomhusvistelsernas betydelse för intagnas hälsa är det även angeläget att häktet arbetar aktivt med att motivera intagna att dagligen gå ut på promenad på rastgården.

Intagna som är vuxna spenderar nästan all tid i cellen. När de kommer ut ur cellen visats de för det mesta i ensamhet; i samband med utomhusvistelse och motion samt, förstås, när de duschar. Häktet är alltså långt ifrån att erbjuda de intagna två

---

⁹ Se t.ex. rapport från Opcat-enheten 2020 Tema isolering av intagna i häkte, s. 25, med där gjorda hänvisningar.

¹⁰ Se t.ex. dnr 6684-2021, O 3-2022 och O 21-2023.

¹¹ Jfr JO:s beslut den 20 november 2017, dnr 1704-2017, och den 14 juni 2018, dnr 5969-2015.

timmars isoleringsbrytande åtgärder per dag, vilket är myndighetens egen målsättning. Konsekvensen av detta är att en överväldigande majoritet av de intagna i häktet är isolerade, och flera måste anses som långvarigt isolerade. Det är helt oacceptabelt.

När det gäller innehållet i IBÅ-verksamheten kan konstateras att det ofta är fråga om ren förströelse i form av t.ex. pyssel och kortspel. Om aktiviteterna upplevs som tråkiga, eller är svåra att hålla igång under en längre tid, är risken att de intagna väljer att avstå helt eller från en del av den erbjudna tiden. Det är grundläggande att intagna får tillgång till meningsfulla aktiviteter av varierat slag.¹²

Häktet har särskilda lokaler för skola på aktivitetsplanet, som inte tycks användas i någon nämnvärd utsträckning för skolverksamheten. Ett rimligt antagande är att förutsättningarna för den pedagogiska handledaren att bedriva sitt arbete för intagna som går i skola är bättre i den avsedda skolmiljön än i aktivitetsrummen på avdelningarna.

Det är visserligen positivt att häktet kan erbjuda vissa förtroendejobb. Det är dock tydligt att möjligheterna till sysselsättning är alltför begränsade. Att ha en sysselsättning kan medföra olika positiva effekter, t.ex. att känna att man har en uppgift och att få ett miljöombyte. Det kan noteras att städning av celler i och för sig innebär att den intagne kommer ut ur sin egen cell, men att tiden ändå spenderas i ensamhet i en annan cell.

JO:s rekommendationer

JO rekommenderar Kriminalvården att säkerställa

- att intagna motiveras att dagligen gå på promenad,
- att orsakerna till att intagna avböjer isoleringsbrytande åtgärder och arbetet med att motivera till IBÅ dokumenteras och följs upp,
- att variationen av de isoleringsbrytande åtgärderna utökas,
- att samtliga vuxna intagna får minst två timmar meningsfull mellanmänsklig kontakt dagligen,
- att varje barn varje dag under veckan får minst fyra timmar meningsfull mellanmänsklig kontakt dagligen,
- att skolmiljön på aktivitetsplanet nyttjas för skolverksamheten, och
- att fler intagna får tillfälle till sysselsättning.

---

¹² Se Mandelareglerna, regel 64 och 104-105, europeiska fängelsereglerna, regel 25, 27(4) och 27(6), CPT/Inf(2017)5-part, p.58 och CPT/Inf(2021)20, p. 40.

Personalens bemanning och bemötande

lakttagelser

IBÅ-verksamheten planeras av häktets verksamhetsstödjare. En utgångspunkt för planeringen är att alla intagna barn ska erbjudas IBÅ fyra timmar per dag. För de vuxna går verksamhetsstödjarna veckovis igenom alla häktesplaner och kontrollerar vilka som har erbjudits IBÅ och i vilken omfattning. Utifrån dessa uppgifter väljs för varje dag en grupp intagna ut som ska prioriteras för IBÅ om det ges möjlighet till det. Både verksamhetsstödjare som kriminalvårdare uppgav att de håller daglig kontakt ifall avdelningspersonalen uppmärksammar att någon intagen mår dåligt och har behov av IBÅ. Under inspektionen hade ett sådant behov uppmärksamats, men IBÅ kunde inte erbjudas den intagne p.g.a. att det saknades personalresurser för det.

För varje dag utser verksamhetsstödjarna en kriminalvårdare på varje avdelning som IBÅ-ansvarig. Förutom att arbeta med att ta ut intagna till olika aktiviteter får den IBÅ-ansvarige ett barn tilldelat sig för att se till att det barnet erbjuds de aktuella åtgärderna i fyra timmar och att detta dokumenteras. Personalen ska i första hand arbeta med IBÅ för barn och om det finns tid över ska vuxna erbjudas detta. Vid samtal med olika personalkategorier kom det fram att personalen inte alltid arbetar med att erbjuda vuxna IBÅ och att det berodde på olika saker. En nyanställd kriminalvårdare uppgav exempelvis att han inte kände till att han även ansvarade för att ta ut vuxna till IBÅ.

Härutöver finns en personalgrupp på aktivitetsplanet som arbetar både med aktiviteter för intagna som vistas i gemensamhet och med IBÅ för alla intagna med restriktioner. I stort sett all personal som arbetar med IBÅ kan tas i anspråk för andra arbetsuppgifter.

Ledningen och personalen gav en samstämmig bild av att häktet utifrån den bemanning som finns kan ta emot 8–10 barn och fortfarande erbjuda dem fyra timmar IBÅ per dag. Detta skulle emellertid ske på bekostnad av vuxna, som under sådana förhållanden i stort sett inte skulle kunna erbjudas någon IBÅ-verksamhet alls.

De intagna beskrev att personalens bemötande för det mesta är gott, med några undantag. Flera beskrev däremot en brist på flexibilitet från personalens sida och att det därför förekom att det t.ex. inte gick att få hjälp med enklare saker annat än i samband med på förhand bestämda tider. I häktets gamla del noterades även att cellerna saknade toalett och att de intagna förses med urinflaskor, för att använda vid behov.

Konsekvenser och risker

En avgörande faktor för att IBÅ-verksamheten ska kunna bedrivas är att det finns tillgängliga personalresurser till den. När i stort sett all personal som arbetar med IBÅ kan ianspråkta för andra arbetsuppgifter riskerar den här verksamheten att bli lidande. Det är också bekymmersamt om den tillgängliga personalstyrkan av någon

anledning inte arbetar med IBÅ för vuxna intagna trots att möjlighet i och för sig finns för det.

Vid tiden för inspektionen befann sig sex barn i häktet och det fanns beredskap att ta emot ytterligare några. Det kan dock konstateras att verksamheten redan med ett relativt litet antal barn får stora konsekvenser för den vuxna majoriteten. Det är naturligtvis positivt att häktet har en ambition att på ett delvis strukturerat sätt försöka arbeta med IBÅ för vuxna intagna. Det är dock uppenbart att det finns en sårbarhet i häktets bemanning. Som tidigare konstaterats blir de vuxna intagna isolerade i en grad som inte är acceptabel och kan medföra hälsorisker.

Det kan konstateras att den avgörande orsaken till att vuxna intagna i stor utsträckning är isolerade är att häktet inte är bemannat på ett sådant sätt som möjliggör daglig meningsfull mänsklig kontakt i minst två timmar utanför cellen. En överhängande risk med den otillräckliga bemanningen är att den IBÅ-verksamhet som erbjuds vuxna uteblir om något oförutsett inträffar eller om häktet behöver ta emot fler än åtta barn som tackar ja till sina fyra timmar IBÅ per dag. Det kan därmed konstateras att marginalerna är små och att det finns en uppenbar sårbarhet i häktets bemanning.

Det är av yttersta vikt att intagna bemöts på ett respektfullt sätt och att de får den hjälp de behöver av personalen. Att urinflaskor finns i cellerna i häktets gamla del tyder på en risk för att intagna inte släpps ut för att gå på toaletten när de behöver det, vilket inte är acceptabelt.¹³

JO:s rekommendationer

JO rekommenderar Kriminalvården att säkerställa

- att IBÅ-verksamheten är bemannad på ett fullgott sätt alla dagar i veckan,
- att det finns ett strukturerat arbete med att bevaka samtliga intagnas behov av isoleringsbrytande åtgärder, och
- att personal kan arbeta klientnära och finnas tillgängliga för de intagna samt att intagna inom rimlig tid får den hjälp som är motiverad.

Under inspektionen iakttog JO:s medarbetare att toalettutrymmet i en cell som var avsedd för dubbelbeläggning saknade dörr. Det framkom vid besöket att samtliga celler i den nybyggda delen är utformade på det sättet.

Jag undersökte nyligen inom ramen för Opcat-uppdraget dubbelbeläggnings konsekvenser för intagna i häkte och anstalt genom en inspektionsserie.¹⁴ I de båda rapporterna som därefter publicerades rekommenderades Kriminalvården, såvitt nu är av intresse, att avdela sanitetsutrymmet i celler som används för

¹³ Se t.ex. CPT/Inf (94) 17 p. 121 och JO:s beslut den 26 februari 2026, dnr 2498-2025 m.fl.

¹⁴ Rapporterna publicerades i februari respektive maj 2025, se JO:s dnr O 14-2024.

dubbelbeläggning med en dörr som går från golv till tak. Mot bakgrund av de iakttagelser som nu gjorts i häktet Kristianstad kommer jag att följa upp dessa förhållanden inom myndigheten och återkommer till saken i ett annat ärende.

Dokumentet har fastställts digitalt av justitieombudsmannen Katarina Pålsson och har ingen underskrift.